

Ministerie van Justitie

De gedragsbeïnvloedende maatregel

*Bevindingen van de eerste 25 vonnissen
waarin de gedragsmaatregel is opgelegd*

**Programma Aanpak jeugdcriminaliteit,
project 'Implementatie gedragsbeïnvloedende maatregel'**

Augustus 2009

Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Wet gedragbeïnvloeding jeugdigen per 1 februari 2008 hebben rechters de mogelijkheid de gedragsmaatregel op te leggen aan criminele jeugdigen. Hoe is dat sindsdien verlopen? In deze brochure wordt ingegaan op de eerste 25 vonnissen waarbij een gedragsmaatregel is opgelegd. Op welke wijze is er tot nu toe gebruik gemaakt van de gedragsmaatregel? Wat valt er op?

Deze brochure is vooral bedoeld om de ketenpartners die met de maatregel in aanraking komen te informeren. Deze informatie kan wellicht antwoord geven op een aantal vragen die spelen bij de implementatie van de gedragsmaatregel.

Zo worden enkele aannames getoetst die over de gedragsbeïnvloedende maatregel zijn gedaan. Houd hierbij in het achterhoofd dat deze analyse 'slechts' 25 vonnissen omvat; vergaande conclusies zijn daarom niet op hun plaats.

In deze bijdrage wordt eerst kort stilgestaan bij de totstandkoming van de gedragsmaatregel. Vervolgens wordt de juridische context van de gedragsmaatregel belicht aan de hand van de vonnissen. Dan komen de persoon van de veroordeelden en de invulling van de gedragsmaatregel aan de orde. De brochure sluit af met een samenvatting.

De contouren van de gedragsmaatregel

Op 1 februari 2008 is de Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen ingevoerd. Deze wetwijziging beoogt de wettelijke mogelijkheden tot (her)opvoeding te verruimen, onder andere door middel van de gedragsbeïnvloedende maatregel. Het doel van gedragsbeïnvloeding in het algemeen en van de gedragsmaatregel in het bijzonder is het bevorderen van de herintegratie van de jeugdige in de samenleving en het aanvaarden van een opbouwende rol daarin. Een beperkt aantal jeugdigen ontwikkelt een hardnekkig delictgedrag en blijft tot op volwassen leeftijd recidiveren. Als hun criminele carrière niet tijdig wordt gestopt, worden zij een zware belasting voor de maatschappij. Voor deze groep kan de gedragsmaatregel een instrument zijn om recidive te voorkomen. Het instrument kan overigens ook worden toegepast bij jongeren die voor het eerst in aanraking komen met justitie.

Met deze nieuwe maatregel ontstaat binnen het jeugdstrafrecht een meer geleidelijke opbouw van sancties¹. De gedragsmaatregel kan voor minimaal zes maanden en maximaal een jaar worden opgelegd en kan eenmaal worden verlengd met maximaal de duur waarvoor hij in eerste instantie is opgelegd.

De minimale en maximale duur zijn gekozen omdat daarmee precies het 'gat' wordt opgevuld tussen:

- datgene wat nog passend wordt geacht in het kader van bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke veroordeling en in het kader van een taakstraf, en
- datgene wat mogelijk is in het kader van de maatregel plaatsing in een inrichting voor jeugdigen².

Nu de maatregel er is, kan bekeken worden of dat gat daadwerkelijk wordt opgevuld.

Bij jeugdigen die in aanraking komen met het strafrecht is in toenemende mate sprake van (ernstige) gedragsproblemen³. Die individuele problemen hangen vaak nauw samen met problemen in het gezin. De gedragsmaatregel is vooral bedoeld als passende reactie voor 'harde kern jongeren', meerplegers en veelplegers. De Memorie van Toelichting bij de wet vermeldt expliciet dat ook jeugdigen die voor het eerst in aanraking komen met justitie voor de gedragsmaatregel in aanmerking kunnen komen. Over de doelgroep van de gedragsmaatregel blijkt in de praktijk nogal wat onduidelijkheid te bestaan. In deze brochure wordt gekeken of de hierboven beschreven doelgroep in de praktijk ook inderdaad de doelgroep is die de gedragsmaatregel krijgt opgelegd.

¹ Memorie van Toelichting, Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen, TK 2005-2006, 30 332, nr. 3, p.2.

² Memorie van Toelichting, Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen, TK 2005-2006, 30 332, nr. 3, p.6.

³ Memorie van Toelichting, Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen, TK 2005-2006, 30 332, nr. 3, p.1.

De juridische kaders

Op welke wijze is gebruik gemaakt van de gedragsbeïnvloedende maatregel? Een analyse op basis van de eerste 25 vonnissen.

Verdeling van de vonnissen over de arrondissementen

De geanalyseerde vonnissen zijn uitgesproken in twaalf van de negentien arrondissementen (zie tabel 1). In het arrondissement Amsterdam werd de gedragsbeïnvloedende maatregel vaker opgelegd dan in andere arrondissementen.

Arrondissementen	Aantal veroordeelden
Alkmaar	0
Almelo	0
Amsterdam	8
Arnhem	1
Assen	0
Breda	0
Den Bosch	3
Den Haag	3
Dordrecht	1
Groningen	1
Haarlem	1
Leeuwarden	2
Maastricht	2
Middelburg	0
Roermond	0
Rotterdam	1
Utrecht	1
Zutphen	0
Zwolle	1

Tabel 1. Verdeling van de 25 vonnissen over de arrondissementen

De gedragsmaatregel als sanctiemodaliteit

Uit het totstandkomingproces blijkt dat de gedragsmaatregel is bedoeld om een hiaat te vullen in de sanctiemodaliteiten voor jeugdigen. De gedragsmaatregel biedt een nieuwe mogelijkheid om jeugdigen naar aanleiding van een strafbaar feit in hun gedrag te beïnvloeden. Deze maatregel heeft daarmee een plaats tussen enerzijds de bijzondere voorwaarden die in het kader van een voorwaardelijke jeugddetentie aan de jeugdige kunnen worden

Combinaties van sanctiemodaliteiten Gedragsbeïnvloedende maatregel met:	Aantal vonnissen
onvoorwaardelijke jeugddetentie	2
onvoorwaardelijke jeugddetentie en schadevergoeding	3
onvoorwaardelijke jeugddetentie en voorwaardelijke jeugddetentie met proeftijd	1
onvoorwaardelijke jeugddetentie en voorwaardelijke jeugddetentie met proeftijd en schadevergoeding	4
voorwaardelijke jeugddetentie met proeftijd en schadevergoeding	1
onvoorwaardelijke jeugddetentie, voorwaardelijk jeugddetentie met proeftijd en een taakstraf	2
onvoorwaardelijke jeugddetentie en verlengen proeftijd eerdere veroordeling	5
onvoorwaardelijke jeugddetentie en ontzegging van de rijbevoegdheid en schadevergoeding	1
voorwaardelijke werkstraf	1
verlengen proeftijd eerdere veroordeling	1
schadevergoeding	2
onvoorwaardelijke jeugddetentie en taakstraf en schadevergoeding	1

Tabel 2. Combinaties van gedragsbeïnvloedende maatregel met andere sanctiemodaliteiten

Motivatie van de rechtbank voor opleggen gedragsmaatregel

Sommige vonnissen bevatten een expliciete motivatie van de rechtbank voor het opleggen van de gedragsbeïnvloedende maatregel. Met name in twee gevallen is daar aandacht aan besteed. In die twee zaken was door de rechtbank een gedragsmaatregel opgelegd, terwijl deze maatregel in beide gevallen niet door het Openbaar Ministerie was geëist noch geadviseerd door de Raad voor de Kinderbescherming¹.

In de eerste zaak was de Raad van mening dat de achterliggende detentiestraf niet in proportie leek te zijn met het ten laste gelegde en de strafrechtelijke antecedenten van verdachte, terwijl dezelfde hulp in het kader van een voorwaardelijke jeugddetentie kan worden gegeven. De Raad zag in dit geval echter wel als voordeel van de gedragsmaatregel dat indien de verdachte de behandelafspraken onvoldoende nakomt, hij tijdens een eventuele tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie de psychiatrische deeltijdbehandeling binnen de jeugdinstelling kan voortzetten. De rechtbank koos voor een gedragsbeïnvloedende maatregel omdat zij meer belang hechte aan een adequate pedagogische aanpak van verdachte, de behandeling van zijn gedragsproblematiek, het voorkomen van verder afglijden en de bescherming van de samenleving bij de invulling van deze maatregel, dan aan bestraffing. Door middel van de gedragsbeïnvloedende maatregel kon adequater

¹ De vraag is in het veld opgeworpen of het geoorloofd is dat de rechtbank de gedragsmaatregel oplegt zonder dat de Raad daartoe heeft geadviseerd. Juridisch kan dit. Dit is inherent aan het feit dat de rechtbank in alle gevallen het recht heeft om van een gegeven advies af te wijken.

en sneller worden gereageerd dan via het niet naleven van bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke jeugddetentie indien de verdachte niet meewerkt aan de (behandel)afspraken met de Jeugdreclassering. Dat hing samen met zijn leeftijd, het feit dat hij zich had onttrokken aan de hem aangeboden hulpverlening, zijn gebrek aan motivatie en de beperkte sturing door zijn moeder. De rechtbank noemde ook als voordeel van de gedragsmaatregel dat bij een eventuele tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie de psychiatrische behandeling kan worden voortgezet.

In de tweede zaak adviseerde de Raad geen gedragsmaatregel, maar een voorwaardelijke jeugddetentie onder bijzondere voorwaarden. Dit omdat rekening werd gehouden met de mogelijkheid dat behandeling uiteindelijk niet haalbaar zou blijken en eerder ongewenste dan gewenste effecten zou hebben. Ook hier gaf de rechtbank de mogelijkheid om adequater en prompter te reageren als motivatie voor de gedragsmaatregel.

In een aantal andere vonnissen heeft de rechtbank beknopter aandacht besteed aan haar keuze voor de gedragsmaatregel. In een vonnis is aangegeven dat de huidige begeleiding van de jongere door de Jeugdreclassering positief verloopt. Verder kwam eenmaal naar voren dat de gedragsbeïnvloedende maatregel in het belang was van de verdachte, omdat hij een stok achter de deur nodig had. Dat de maatregel Hulp en Steun met voorwaarden een onvoldoende dwingend karakter heeft, bleek nog uit een ander vonnis.

opgelegd, en het opleggen van de PIJ-maatregel aan de andere kant van het spectrum.

De Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen heeft het ook mogelijk gemaakt alle sanctiemodaliteiten voor jeugdigen te combineren. Kijken we naar de 25 geanalyseerde vonnissen, dan blijkt dat de gedragsmaatregel in zeven van de 25 gevallen gecombineerd is met een voorwaardelijke jeugddetentie⁴. Blijkbaar werd in die gevallen een strafrechtelijke reactie in de vorm van alleen een gedragsmaatregel niet toereikend geacht. Dat de gedragsmaatregel een 'gat' zou opvullen lijkt in de praktijk dus maar deels uit te komen. De vonnissen tonen een groot aantal combinaties van sanctiemodaliteiten. Een van de 25 zaken komt in tabel 2 niet terug. In dat geval was enkel de gedragsmaatregel opgelegd.

Een combinatie van de gedragsmaatregel met een (voorwaardelijke) PIJ-maatregel komt niet terug in de vonnissen.

⁴ In al deze zeven vonnissen is als bijzondere voorwaarde opgelegd dat de jongere zich dient te houden aan de aanwijzingen/voorschriften van de Jeugdreclassering, waarbij laatstgenoemde aan de jongere hulp en steun zal verlenen bij het naleven van die voorwaarde.

Duur van de gedragsmaatregel

Het is niet alleen interessant om te kijken naar de opgelegde combinaties van sanctiemodaliteiten, maar ook naar de duur waarvoor een gedragsmaatregel wordt opgelegd. Hierbij wordt direct betrokken hoe lang de daartegenover staande vervangende jeugddetentie bedraagt.

Duur van de gedragsmaatregel	Aantal vonnissen	Waarvan met gelijke duur vervangende jeugddetentie	Duur vervangende jeugddetentie wijkt af
6 maanden	6	4	1 maal 3 maanden; 1 maal 4 maanden
9 maanden	5	2	2 maal 3 maanden; 1 maal 2 maanden
12 maanden	14	4	9 maal 6 maanden; 1 maal 3 maanden

Tabel 3. Duur van de gedragsmaatregel

Opvallend is dat in vijftien van de 25 gevallen de duur van de vervangende jeugddetentie korter is dan de duur van de gedragsmaatregel zelf. Het Openbaar Ministerie hanteert als voorlopige richtlijn dat bij het vorderen van de gedragsmaatregel een vervangende jeugddetentie van dezelfde duur wordt geëist.

Motivatie van de rechtbank voor afwijkende duur vervangende jeugddetentie

In een aantal vonnissen heeft de rechtbank expliciet gemotiveerd waarom de duur van de vervangende jeugddetentie afwijkt van die van de gedragsmaatregel zelf. Zo is in een vonnis van de rechtbank Groningen te lezen dat de rechtbank in de ernst van de bewezenverklarde feiten aanleiding ziet de op te leggen vervangende jeugddetentie te matigen tot vier maanden. In dit geval twee maanden korter dan de duur van de gedragsmaatregel. De duur van de gedragsmaatregel werd gemotiveerd met de uitgebrachte psychodiagnostische rapportage, de eerdere veroordelingen wegens misdrijf en de thans bewezen verklaarde feiten. Een (voorwaardelijke) PIJ was hier vanwege de zwaarte van de delicten volgens de rechtbank niet aan de orde.

In een uitspraak van de rechtbank Den Haag komt naar voren dat de vervangende jeugddetentie wordt beperkt tot zes maanden terwijl de duur van de gedragsmaatregel twaalf maanden is. Volgens de rechtbank sluit dit beter aan bij het oordeel van de deskundigen dat een langdurige detentie niet in het belang van de verdachte is, terwijl een vervangende jeugddetentie van deze omvang voldoende mogelijkheden biedt tot het effectueren van de maatregel.

In een zaak die diende bij de rechtbank Den Bosch, werd tegenover een gedragsmaatregel van negen maanden een vervangende jeugddetentie van twee maanden gezet. Voor deze verhouding is geen aanvullende motivering gegeven door de rechtbank. Dat was interessant geweest, nu de Raad voor de Kinderbescherming in haar advies had aangegeven dat er veel risicofactoren zijn die de kans op terugval in crimineel gedrag vergroten wanneer er voor de verdachte geen flinke 'stok achter de deur' is om zich te houden aan (begeleidings)afspraken.

Uit contacten van de projectgroep "Implementatie van de gedragsmaatregel" met de Bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming bleek het afgelopen jaar dat de duur van de vervangende jeugddetentie als een van de knelpunten van de gedragsmaatregel werd ervaren, aangezien die duur gelijk zou zijn aan de duur van de gedragsmaatregel zelf. Uit deze cijfers blijkt dat dit in de meeste gevallen niet aan de orde is. Het overzicht laat zien dat er heel wat gevarieerd wordt met de duur van de vervangende jeugddetentie.

Tevens valt op dat naarmate de duur van de gedragsmaatregel langer is, de duur van de vervangende jeugddetentie vaker afwijkt en verhoudingsgewijs lager wordt.

De doelgroep

Delictgeschiedenis

In art 77 wa Wetboek van Strafrecht en in de totstandkomingsgeschiedenis van de Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen⁵ is de groep benoemd waarvoor de maatregel is bestemd. Deze is ruim geformuleerd. Het gaat onder andere om de groep van meer- en veelplegers⁶. Is dit ook de doelgroep aan wie een gedragsmaatregel is opgelegd? Aan de hand van de vonnissen kon niet achterhaald worden of de jongeren onder de definitie van meer- en veelplegers vallen. Wel zijn in bijna alle 25 vonnissen de (eventuele) eerdere veroordelingen van de jongere genoemd. Van de 25 veroordeelde jeugdigen was in zes gevallen geen sprake van een eerdere veroordeling. Een van deze zes heeft echter naar eigen zeggen soortgelijke misdrijven in het verleden veel gepleegd. In één geval blijkt niet eenduidig uit het vonnis of er sprake is van recidive; er wordt als risicofactor de justitiële voorgeschiedenis genoemd, die niet nader is gespecificeerd. Van de groep die al eerder was veroordeeld, blijkt in twaalf gevallen dat zij eerder voor soortgelijke feiten waren veroordeeld als waarvoor nu de gedragsmaatregel is opgelegd.

⁵ Zie onder andere p. 5 en 9 Mvt, Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen, TK 2005-2006, 30 332, nr. 3

⁶ Jeugdige veelpleger: een jongere in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar die in het gehele criminele verleden meer dan vijf processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar. Het peiljaar is het jaar waarin hij of zij als jeugdige veelpleger kwalificeert.

Delicten op basis waarvan de gedragsmaatregel is opgelegd

De soorten delicten die ten grondslag liggen aan de veroordelingen tot de gedragsmaatregel zijn divers.

Soorten delicten waarvoor jeugdige is veroordeeld	Aantal
Levensdelict en geweldsdelict	2
Levensdelict, geweldsdelict en vermogensdelict	1
Levensdelict, geweldsdelict, belediging en niet voldoen aan bevel krachtens wettelijk voorschrift	1
Geweldsdelict(en)	2
Vermogensdelict	5
Vermogensdelict met geweld	7
Vermogensdelict en overtreding van de Opiumwet	1
Geweldsdelict en vermogensdelict	1
Geweldsdelict, vermogensdelict en eenvoudige belediging	1
Overtreding van de Wet wapens en munitie en geweldsdelict	1
Overtreding van de Wet wapens en munitie, geweldsdelict en wederspanning	1
Brandstichting, geweldsdelict, vermogensdelict en belediging	1
Geweldsdelict, vermogensdelict wederspanning en overtreding van de Wegenverkeerswet	1

Tabel 4. Soorten delicten waarvoor de jeugdigen zijn veroordeeld

Uit dit overzicht valt af te leiden dat bij negentien van de geanalyseerde zaken sprake is van geweld, al dan niet in combinatie met andere delicten.

Zwaarte van de delicten

Binnen de 25 geanalyseerde zaken is een deel van de groep als 'zwaarder' te typeren. Hiervoor zijn twee aanwijzingen. In meer dan de helft van de geanalyseerde zaken is de maatregel voor twaalf maanden opgelegd (Zie tabel 3. 'Duur van de gedragsmaatregel'). In deze veertien zaken is in elf gevallen sprake van een combinatie met onvoorwaardelijke jeugddetentie. Hierbij werd aldus naast een onvoorwaardelijke vrijheidsontnemende straf tevens de gedragsmaatregel voor de maximale duur opgelegd⁷.

De tabel 'Soorten delicten waarvoor de jeugdigen zijn veroordeeld' zegt iets over het soort delicten. De zwaarte van de gepleegde delicten komt in tabel 5 naar voren. De delicten zijn daar ingedeeld naar strafdreiging. Hierbij staat een strafdreiging van minder dan vier jaar voor relatief lichte criminaliteit, een strafdreiging van vier tot acht jaar staat voor middelzware criminaliteit en delicten met een strafdreiging van acht jaar en meer vallen onder zware criminaliteit.

Voor jeugdigen bestaat een strafmaximum van 24 maanden. De strafdreiging zegt dus alleen iets over hoe het delict zelf wordt gewaardeerd.

Soort criminaliteit naar strafdreiging	Zwaarst bedreigde delict per vonnis
Lichte criminaliteit < 4 jaar	1
Middelzware criminaliteit 4 tot 8 jaar	9
Zware criminaliteit 8 jaar en meer	15

Tabel 5. Delicten naar strafdreiging

Uit tabel 5 komt naar voren dat 24 van de 25 jongeren tot een gedragsmaatregel is veroordeeld vanwege zware criminaliteit.

⁷ Hierbij moet worden aangetekend dat niet te achterhalen is in hoeveel gevallen die onvoorwaardelijke jeugddetentie gelijk was aan de tijd dat de jeugdige in voorarrest heeft doorgebracht.

Persoonlijke gegevens van de veroordeelden

Uit de meeste vonnissen is ook informatie te halen over de problematiek van de jongeren, de hulpverleningsgeschiedenis en de invulling van de gedragsmaatregel.

Algemene informatie

De leeftijd van de veroordeelden is niet uit de vonnissen te achterhalen⁸. Het geslacht wordt wel vermeld: in 23 gevallen van de in totaal 25 ging het om jongens.

Eerdere hulpverlening

Bij meer dan de helft (dertien van de 25) van de veroordeelde jeugdigen waren al eerder pogingen ondernomen om het gedrag te beïnvloeden, al dan niet langs civiele weg. In deze dertien vonnissen is te lezen dat in een eerder stadium sprake is geweest van - al dan niet vrijwillige - hulpverlening. In drie van deze dertien vonnissen liep er ten tijde van de veroordeling nog een hulpverleningstraject; waarvan in ieder geval één in een strafrechtelijk kader, één in een civielrechtelijk kader en één op vrijwillige basis.

Onderzoek naar de persoon van de verdachte

Ingevolge artikel 77wa Wetboek van Strafrecht legt de rechter de gedragsmaatregel slechts op, nadat hij een met redenen omkleed advies heeft ontvangen van de Raad voor de Kinderbescherming, welk advies wordt ondersteund door tenminste een gedragsdeskundige. Daarnaast is in een aantal zaken ook het NIFP betrokken geweest bij de advisering aan de rechtbank. In dertien van de 25 zaken was het NIFP tevens betrokken bij de advisering over het opleggen van de gedragsmaatregel.

Meervoudige problematiek

Uit de meeste vonnissen komt naar voren welke (gedrags) problemen er spelen bij de jongeren. Aangenomen werd, zo blijkt uit de wetsgeschiedenis, dat er bij de doelgroep sprake zou zijn van meervoudige problematiek. De vonnissen geven het volgende beeld weer (zie tabel 6).

Soort problematiek	Aantal veroordeelde jongeren
Gedragsproblematiek	3
Gedragsproblematiek + gezinsproblematiek	7
Gedragsproblematiek + drugsgebruik	3
Gedragsproblematiek + gebrekkige dagbesteding	1
Gedragsproblematiek + gebrekkige dagbesteding + drugsgebruik	1
Gedragsproblematiek + gezinsproblematiek + gebrekkige dagbesteding	2
Gedragsproblematiek + gezinsproblematiek + drugsgebruik	4
Gedragsproblematiek + gezinsproblematiek + gebrekkige dagbesteding + drugsgebruik	3

Tabel 6. Problematiek van de jongeren

Duidelijk blijkt uit tabel 6 dat bij het overgrote deel van de jongeren die veroordeeld zijn tot een gedragsmaatregel sprake is van meervoudige problematiek. In drie van de 25 geanalyseerde vonnissen wordt enkel gedragsproblematiek genoemd als achterliggende problematiek bij het gepleegde misdrijf. Opmerkelijk is overigens wel dat in een van die drie gevallen de jongere is veroordeeld voor mishandeling van zijn moeder.

⁸ Het projectteam 'Implementatie Gedragsbeïnvloedende maatregel' beschikt uitsluitend over geanonimiseerde vonnissen.

In het licht van het verminderen van de recidive onder jongeren is het interessant te bekijken of het risico op recidive in het onderzoek naar de jongere aan de orde komt. In vijf vonnissen wordt het risico op recidive genoemd. Slechts in drie daarvan wordt het risico op recidive als hoog gekwalificeerd. Tweemaal wordt het risico op recidive aanwezig geacht.

De risico- en beschermende factoren die bij de kans op recidive zijn gehanteerd, zijn onvoldoende uit de vonnissen te herleiden.

In één zaak heeft de rechtbank overwogen dat zij op grond van het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming heeft geconstateerd dat verdachte ernstige gedragsproblemen heeft, die in ernst en frequentie toenemen en die niet (meer) beperkt blijven tot de huiselijke sfeer. Verdachte lijkt met name problemen te ondervinden binnen de relationele sfeer. Gezien zijn persoonlijke omstandigheden wordt de kans op recidive hoog ingeschat. In deze zaak was er sprake van een overbeschermde, pedagogisch zwakke thuissituatie, geen structurele woonvoorziening of daginvulling en middelengebruik. De diagnose gedragsstoornis was van toepassing.

Invulling van de Gedragsbeïnvloedende maatregel

Waarmee is de gedragsmaatregel ingevuld? Hieronder volgt een overzicht, waarin de verschillende modules waarmee de gedragsmaatregel tot nu toe is ingevuld een plek hebben gekregen. Het schema bevat de invulling van twintig van de 25 geanalyseerde vonnissen. Van de resterende vijf was nog geen informatie beschikbaar.

Soorten interventies	Aantal keer in programma GBM opgenomen
<i>Justitiële gedragsinterventies</i>	
Cognitieve sociale vaardigheidstraining individueel algemeen	2
Washington Aggressieregulatietraining	2
Functional Family Therapy	2
Multi System Therapy	7
Individuele Traject Begeleiding	7
Nieuwe Perspectieven bij Terugkeer	2
<i>Geïndiceerde Jeugdzorg</i>	
Ambulante specialistische jeugdhulp	1
Ambulante therapeutische jeugdhulp	3
Verblijf pleegzorg deeltijd	1
Behandelgroep kamertraining	3
Behandelgroep	1
Dagbehandeling	1
<i>Psychiatrische hulp</i>	
Opname	1
Dagbehandeling	1
Ambulante behandeling individueel	4
Ambulante behandeling groep	2
Training	2
Anders	3
<i>Verslavingszorg</i>	
Ambulante behandeling individueel	3
Ambulante behandeling groep	5
Anders	1
<i>Lokale voorzieningen</i>	
Huisvesting	1
Regulier onderwijs	1
Anders	2

Tabel 7. Soorten interventies

Zoals uit tabel 7 blijkt is bij de invulling van het programma van de eerste twintig vonnissen het meest gebruik gemaakt van justitiële gedragsinterventies.

Samenvatting

Hieronder volgt een korte samenvatting van de bevindingen uit de vonnissen. Een aantal punten is opmerkelijk te noemen.

Uit de vonnissen is onder andere gebleken dat in twaalf van negentien vonnissen gedragsmaatregelen zijn opgelegd. Het merendeel van de gedragsmaatregelen is opgelegd in Amsterdam. Bij de combinaties van sancties was het opmerkelijk te zien dat in zeven van de 25 vonnissen de gedragsmaatregel is gecombineerd met een voorwaardelijke jeugddetentie onder bijzondere voorwaarden. Van die gevallen kan gezegd worden dat zij niet het veronderstelde 'gat' tussen de voorwaardelijke jeugddetentie en de PIJ maatregel hebben opgevuld. Als voordeel

van de gedragsmaatregel wordt in de vonnissen genoemd dat er bij mislukken adequater en prompter kan worden gereageerd dan bij het overtreden van de bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke jeugddetentie. Een tweede opmerkelijk punt is de duur van de vervangende jeugddetentie. In vijftien van de 25 vonnissen bleek de duur van de vervangende jeugddetentie lager dan die van de gedragsmaatregel. Overigens werd er veel gevarieerd met de duur. Voor wat betreft de doelgroep is gebleken dat het merendeel van de betrokken jeugdigen voor zware criminaliteit is veroordeeld en dat in zes van de 25 zaken sprake was van first offenders. In bijna alle gevallen was sprake van jongeren met meervoudige achtergrondproblematiek.

Uitgave

Programma Aanpak jeugdcriminaliteit
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
E-mail: jeugdcriminaliteit@minjus.nl
www.jeugdcriminaliteit.nl